

Смерть Ахілла

Міфи троянського циклу

© Автор адаптації та перекладу - Олег Гнатюк

Ахілл палав нестримним гнівом проти троянців. Він прагнув помститися за загибель своїх близьких друзів — Патрокла та Антілоха. Немов розлючений лев, він кидався в бій і нищив одного ворога за іншим. Троянці в паніці відступали й поспішали сховатися за міськими мурами Трої. Але розгніваний і невтомний Ахілл переслідував їх без жалю. Здавалося, сама доля (*невідворотний хід подій, якому підкоряються навіть боги*) штовхала його до загибелі.

Він майже прорвався до самих Скейських брам (*головна брама Трої*), і місто могло б упасти негайно, якби раптом не з'явився бог Аполлон. Грізним голосом він наказав героєві зупинитися. Але Ахілл не послухав. Він був сповнений гніву навіть на самого бога, адже Аполлон не раз рятував троянців і Гектора від його помсти. У запалі Ахілл навіть пригрозив уразити бога списом.

Тоді Аполлон розгнівався. Він забув обіцянку, яку колись дав на весіллі Пелея та Фетіди — берегти життя Ахілла. Бог огорнувся темною хмарою, став невидимим для людей і скерував стрілу Паріса. Вона влучила в єдине вразливе місце героя — його п'яту, адже саме там тіло Ахілла залишалося незахищеним.

Рана була смертельною. Ахілл відчув наближення кінця, вирвав стрілу зі свого тіла й упав на землю. У передсмертному болю він дорікав Аполлонові за свою загибель, розуміючи, що жоден смертний не зміг би здолати його без допомоги богів.

Та навіть умираючи, він зібрав останні сили. Немов поранений, але все ще страшний лев, Ахілл підвівся і знову вразив багатьох троянців. Проте сили швидко залишали його. Тіло хололо, смерть наближалася щомиті. Він похитнувся, сперся на спис і востаннє вигукнув до ворогів:

— Ви загинете! І навіть після смерті я не перестану вам мститися!

Почувши ці слова, троянці знову в паніці відступили. Але сам Ахілл слабшав з кожною миттю. Останні сили залишили його, і він упав на землю. Його золотий обладунок (*бойова броня героя*) гучно брязнув, і земля здригнулася від падіння.

Ахілл помер. Та навіть мертвого героя троянці довго не наважувалися торкнутися — настільки великий страх він викликав у них за життя. Лише з часом вони наважилися наблизитися, і тоді навколо його тіла розгорівся запеклий бій за найвеличнішого грецького героя.

У бій за тіло Ахілла кинулися найславетніші герої греків і троянців. Навколо полеглого воїна швидко виростили гори тіл загиблих. Сам Ахілл лежав нерухомо й величезний, уже не чуючи ані криків, ані гуркоту битви. Пил здіймався вихорами під ногами воїнів, а кров лилася потоками. Здавалося, що цей бій не матиме кінця.

Та раптом розітнувся грім Зевса, і на полі бою здійнялася буря, яка зупинила троянців. Бог не дозволив, щоб вони оволоділи тілом Ахілла. Тоді могутній Аякс Теламонід (*Аякс, син Теламона*) підняв тіло героя і поніс його до грецьких кораблів.

Поруч із ним ішов Одісей, який відбивав безперервні атаки троянців. На нього сипався град стріл і списів, але він крок за кроком відступав, стримуючи ворога й не залишаючи товариша без захисту.

Нарешті Аякс доставив тіло Ахілла до табору біля кораблів. Греки обмили його, намастили запашними оліями й поклали на розкішно прикрашене ложе. Навколо зібралися воїни й гірко оплакували свого найвеличнішого героя, рвучи від розпачу волосся.

Плач почула богиня Фетіда — мати Ахілла. Вона піднялася з морських глибин разом із nereїдами (*морські божества, її сестри*). Коли Фетіда дізналася про загибель сина, її крик скорботи був таким сильним, що здригнулися всі греки. Вони вже були готові в паніці відступити до кораблів, але їх зупинив старець Нестор.

Сімнадцять днів Фетіда, nereїди й греки оплакували Ахілла. З Олімпу спустилися музи, які співали поховальний гімн на честь загиблого героя. Навіть безсмертні боги сумували за ним.

На вісімнадцятий день було споруджено поховальне багаття. Тіло Ахілла спалили з великими почестями, приносячи численні жертви на його честь. Усі греки брали участь у похороні, одягнувши бойові обладунки, немов востаннє виходили на священну церемонію прощання.

Коли вогонь догорів, зібрали його кістки й помістили в золоту урну, яку подарував Фетіді бог Діоніс. У цій самій урні вже зберігалися кістки Патрокла. Так Ахілл, Патрокл і Антілох, син Нестора, були поховані в одному склепі. Над їх могилою насипали високий курган, який було видно далеко з моря — як знак вічної слави героїв.

Після поховання відбулися поховальні ігри на честь Ахілла. Богиня Фетіда винесла з моря дорогоцінні дари, які стали нагородами переможцям. Ці скарби були настільки прекрасні, що, якби Ахілл був живий, навіть він захопився б їхньою красою.